

OBČINA
METLIKA

oznaka dokumenta:	280207/24
-------------------	-----------

**OBČINSKI DELNI NAČRT
ZAŠČITE IN REŠEVANJA
OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI
ZA OBČINO METLIKA**

Verzija: 2.0

V veljavi od:2024

Datum: 21.08.2024

POTEK IZDELAVE OBČINSKEGA DELNEGA NAČRTA ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI:

NAČRT – POSTOPEK	ORGAN	DATUM	PODPIS ODGOVORNE OSEBE
<i>IZDELAL</i>	LERO LEŠNJAK d.o.o.	21.08.2024	Direktor: Roman LEŠNJAK
<i>PREGLEDAL</i>	Občinska uprava Občine Metlika2024	Direktor občinske uprave: Tjaša KUMP MURN Skrbnik načrta: Irena BAJUK FIR
<i>ODOBRIL</i> (16. člen Uredbe*)	Občinska uprava Občine Metlika Štab CZ Občine Metlika2024 2024	Skrbnik načrta: Irena BAJUK FIR Poveljnik CZ: Peter ŠNELJER
<i>SPREJEL</i>	Občina Metlika2024	Župan: Martina LEGAN JANŽEKovič

POSTOPEK JAVNE PREDSTAVITVE OBČINSKEGA DELNEGA NAČRTA OB JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI:

NAČRT – POSTOPEK	ORGAN	DATUM	PODPIS ODGOVORNE OSEBE
<i>STROKOVNA PREDSTAVITEV</i> (13. člen Uredbe)*	Občina Metlika2024	Direktor občinske uprave: Tjaša KUMP MURN
<i>JAVNA PREDSTAVITEV NAČRTA</i> (17. člen Uredbe)*	Občina Metlika	od _____ do _____	Direktor občinske uprave: Tjaša KUMP MURN

Občinski delni načrt se hrani:

1. Občina Metlika, Skrbnik načrtov ZiR na občinski upravi
2. Poveljnik za CZ Občine Metlika (ŠCZO)

št. ev. 01

št. ev. 02

Izvelek iz načrta (brez prilog) je objavljen na spletni strani: www.metlika.si takoj po sprejetju s strani župana.

*Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19)

VSEBINA:

	stran
1. JEDRSKA NESREČA.....	4
1.1. UVOD	4
1.2. JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	5
1.2.1. Značilnosti jedrske nesreče	5
1.3. Obseg načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK	6
1.4. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK v OBČINI METLIKA.....	6
1.5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK	6
1.6. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	9
1.7. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	13
2. JEDRSKA NESREČA V TUJINI	14
2.1. OBSEG NAČTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	15
2.2. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	15
2.3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	15
2.4. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	17
2.5. MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	19
3. RADIOLOŠKA NESREČA.....	20
3.1. OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	20
3.2. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	20
3.3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	21
3.4. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	23
3.5. MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI.....	29
4. RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	30
4.1. Razlaga pojmov	30
4.2. Razlaga okrajšav	32
5. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV.....	33
5.1. Seznam prilog.....	33
5.1.1. Skupne priloge	33
5.1.2. POSEBNE priloge.....	33
5.2. Seznam dodatkov	33
5.2.1. Skupni dodatki	33
5.2.2. Posebni dodatki	34

1. JEDRSKA NESREČA

1.1. UVOD

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v Občini Metlika, verzija 2.0 (v nadaljevanju občinski načrt), določa koncept odziva ob takih nesrečah in ureja opravljanje nalog na občinski ravni.

Temelji na Oceni ogroženosti ob jedrski in radiološki nesreči v Občini Metlika iz leta 2021 in Regijski oceni ogroženosti, Verzija 2.1. Izdelan je na podlagi regijskega Načrta zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v dolenski regiji, verzija 3.0. in Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, verzija 4.0.

S sprejetjem tega načrta preneha veljavnost obstoječega načrta ZiR ob jedrski in radiološki nesreči v Občini Metlika, verzija 1.0.

P-101 Ocena ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami Občine Metlika

Občinski delni načrt je izdelan v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNORG in 117/22) (ZVNDN), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) (ZVISJV-1), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) (UVINZR) in drugimi predpisi.

Občinski delni načrt je razdeljen na tri sklope:

- **I. jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško (NEK),**
- **II. jedrska nesreča v tujini z vplivi na Slovenijo,**
- **III. radiološka nesreča v Sloveniji.**

Cilj občinskega delnega načrta je zmanjšati posledice teh nesreč, predvsem deterministične in stohastične učinke ionizirajočega sevanja.

Čeprav je za vse navedene nesreče značilna radioaktivna kontaminacija, jih v tem načrtu zaradi razlik pri odzivu obravnavamo ločeno.

Ta načrt ne ureja pripravljenosti Občine Metlika na teroristične napade z uporabo radiološkega orožja.

Občinski delni načrt prav tako ne ureja pripravljenosti ob drugih jedrskih in radioloških dogodkih iz ocene ogroženosti (v raziskovalnem reaktorju TRIGA, v skladišču radioaktivnih odpadkov CSRAO, pri nenadzorovanih virih sevanja, pri prevozu radioaktivnih in jedrskih snovi, na plovilih na jedrski pogon, v nekdanjem rudniku Žirovski Vrh), ki se obvladujejo v okviru dejavnosti rednih služb ter zanje posebna organizacija in sredstva niso potrebna.

Ta načrt ne ureja tehnoloških vidikov varnosti ob jedrski nesreči v NEK.

S tem načrtom se opredeli tudi sprejem in namestitve oseb za katere se v Regijskem načrtu zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči v Posavju načrtuje evakuacija. Ukrepi in naloge so opredeljeni v dodatku tega načrta.

D – 1034 Načrt sprejema in nastanitve ogroženih oseb iz posavske regije

P– 100 Evidenčni list o vzdrževanju in razdelitvi načrta zaščite in reševanja

1.2. JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

Načrt je pripravljen za **jedrsko nesrečo v NEK z večjim izpustom radioaktivnih snovi v okolje, ki bi imel vpliv tudi v Občini Metlika, kjer bi morali izvajati zaščitne ukrepe.**

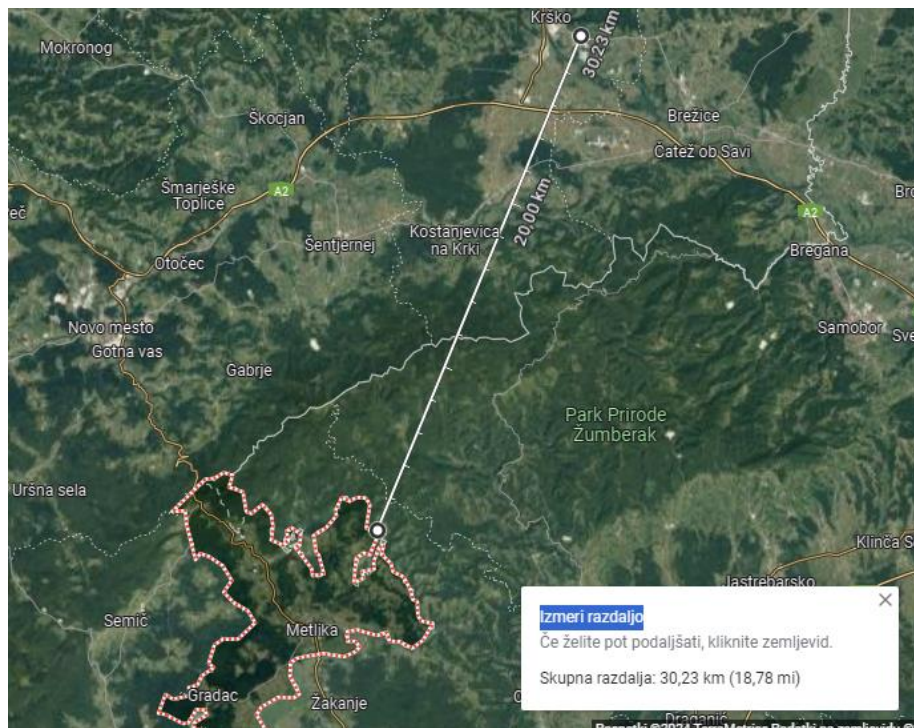
1.2.1. Značilnosti jedrske nesreče

Nesreča vključuje poškodbo goriva v reaktorju ali v bazenu z izrabljenim jedrskim gorivom. Sproščeni radioaktivni material se oblikuje v oblak, ki lahko v bližini elektrarne povzroči resne posledice, če zaščitni ukrepi niso pravočasno in ustrezno izvedeni.

Ob jedrski nesreči se sprostijo radioaktivne snovi (radioaktivni plini in radioaktivni delci) pretežno v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči zaradi radioaktivnega onesnaženja okolja je odvisna od vrste in količine izpuščene aktivnosti posameznih skupin radionuklidov, kot so žlahtni plini, radioizotopi joda in dolgoživi fisijski produkti. Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri used) na površine pod seboj. Radioaktivno sevanje prihaja do človeka po treh glavnih prenosnih poteh: z vdihavanjem radioaktivnih delcev, zaužitjem z vodo in hrano ter neposrednim zunanjim obsevanjem iz radioaktivnega oblaka ali z onesnaženih tal. Radioaktivne snovi lahko pridejo v telo tudi prek odprtih ran.

Vrsta in stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči se s časom spreminjata.

Ob jedrski nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

Slika 1: Oddaljenost NEK od Občine Metlika (zračna linija)

1.3. OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči je državni načrt, verzija 4.0, številka 84300-1/2023/8, z dne 18. 5. 2023.

Občinski načrt **mora biti usklajen** s temeljnim načrtom ter načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči na območju Dolenjske regije verzija 3.0.

Občina Metlika je uvrščena v 2. razred ogroženosti. Nahaja se na območju splošne pripravljenosti (OSP), zato izdela del načrta ob razglasitvi splošne nevarnosti (opazovanje, obveščanje, alarmiranje, izvajanje zaščitnih ukrepov) **ter ločen načrt sprejema in nastanitve ogroženih oseb iz posavske regije.**

S načrtom se določa koncept oziroma zamisel odziva in izvajanje nalog v Občini Metlika.

Po sprejetju tega načrta preneha veljavnost Občinskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči – verzija 1.0.

1.4. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK V OBČINI METLIKA

Načrti zaščite in reševanja na vseh ravneh načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK temeljijo na podlagah, ki so natančno določeni v državnem načrtu.

Zamisel o izvedbi zaščite, reševanja in pomoči (ZRP)

Odziv na jedrsko nesrečo je odvisen od stopnje nevarnosti, ki jo razglasi NEK na podlagi akcijskih ravni.

OSP (območje Slovenije): radiološka zaščita ter sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

V Občini Metlika se izvaja radiološka zaščita in sprejem ter oskrba evakuiranih prebivalcev.

Uporaba načrta

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK se uporablja ob razglašeni stopnji nevarnosti v NEK do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju Občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK, sprejme poveljnik CZ Občine Metlika s sklepom.

D – 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
--

1.5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Opazovanje

Opazovanje ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- poročila o stanju v NEK (akcijske ravni),
- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za poročanje o stanju v NEK (akcijske ravni) je pristojen NEK, za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR) ter NEK (za območje NEK).

Predhodno obveščanje

Prebivalci na OPU (območje preventivnih ukrepov) in OTU (območje takojšnjih ukrepov), ki bi bili ob jedrski nesreči najbolj prizadeti, se o nevarnosti nesreče in ukrepanju predhodno obvestijo.

Občina Metlika ne leži na območju OPU in OTU, temveč na OSP (območje splošne pripravljenosti), torej se predhodno obveščanje ne izvaja.

Obveščanje ob jedrski nesreči

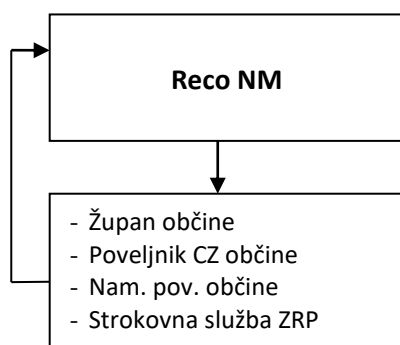
Pristojni organi in drugi izvajalci načrtov na vseh ravneh načrtovanja se obvestijo ob vseh razglašeni stopnjah nevarnosti.

ReCO Novo mesto ob razglašeni splošni nevarnosti obvesti župana Občine Metlika in poveljnika CZ Občine Metlika. V primeru nedosegljivosti župana in poveljnika CZ občine se obvešča podžupana ali direktorja in namestnika poveljnika CZ. Praviloma se obveščanje konča, ko operativec obvesti prvega s seznama. Obveščena oseba nato obvešča ustrezne organe v občini. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

Po nalogu župana je direktor občinske uprave odgovoren, da obvesti ostale odgovorne delavce v občinski upravi, ki so odgovorni za delo posameznih služb.

Poveljnik CZ oziroma štab CZ Občine Metlika zbira podatke o izvajanju ukrepov, razmerah in posledicah v občini tudi prek Policijske postaje Metlika, JGS in drugih virov ter jih posreduje ReCO. Za komuniciranje z ReCO je odgovoren, po odločitvi župana, poveljnik CZ Občine Metlika.

Shema obveščanja v Občini Metlika

P-1 Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite

P-2 Podatki o odgovornih osebah v občini

Obveščanje prebivalcev

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Informacije ob jedrski nesreči v NEK bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine.

Za obveščanje prebivalcev na prizadetem območju skrbi Občina Metlika na podlagi obvestil štaba CZ za dolenjsko regijo. Potrebne podatke za sestavo informacij bo občinam poslal štab CZ Dolenjske ali Izpostava URSZR Novo mesto preko ReCO Novo mesto, kjer se bodo zbrali podatki pristojnih ustanov

Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo ZRP (župan in poveljnik CZ Občine Metlika) vzpostavijo čim bolj neposreden stik in redno komuniciranje s prebivalci, da bi dosegli ustrezno zaupanje in odzivanje na njihove odločitve.

Pripravo obvestil iz občinske pristojnosti organizira in usklajuje Občina Metlika skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika ter v ta namen:

- pripravlja skupna sporočila za javnost;
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva ter da so jim dostopni informacijski viri;
- organizira in vodi novinarske konference; - spremlja sporočanje medijev.

Informacije za prebivalstvo vsebujejo predvsem naslednje podatke o:

- nesreči in trenutnem stanju v NEK,
- možnem razvoju in posledicah nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- tem, kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- tem, kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- grafičnem prikazu in navedbi območij zaščitnih ukrepov,
- tem, kje dobijo dodatne in nadaljnje informacije.

Obveščanje splošne javnosti med nesrečo

Obveščanje javnosti ob jedrski nesreči v NEK pomeni sprotno seznanjanje prebivalcev s stanjem, ki je nastalo kot posledica izrednega dogodka v NEK, pričakovanim potekom nesreče ter v primeru izpusta radioaktivnih snovi o širjenju radioaktivnega oblaka in ukrepih in nalogah zaščite, reševanja in pomoči, ki so bili uvedeni v Sloveniji v zvezi z nesrečo.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna poveljnik CZ Občine Metlika oziroma štab CZ Občine Metlika.

Občine Metlika za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije.

Občina Metlika skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika in v sodelovanju z URSZR Novo mesto ter štabom CZ za Dolenjsko :

- organizira in vodi tiskovno središče,
- organizira in vodi novinarske konference,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,

- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva in da so jim dostopni informacijski viri,
- spremlja poročanje medijev.

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe pooblastili za posredovanje obvestil, oziroma se objavljajo samo informacije o možnem sumu na vzrok nesreče.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Odeon,
- TV Vaš kanal,
- Radio Sraka,
- Radio 1,
- Radio Aktual,
- spletna stran Občine Metlika,
- ostali mediji.

P-18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

P- 64 Telefonska številka, na kateri lahko občani dobijo informacije o nesreči

1.6. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Ob razglasitvi **SPLOŠNE NEVARNOSTI** se takoj po razglasitvi in brez predhodnih meritev izvajajo:

na OSP:

- radiološka zaščita:
 - ugotavljanje obsevanosti in dekontaminacija evakuiranega prebivalstva;
 - sprejem in oskrba evakuiranega prebivalstva.

Na podlagi rezultatov modelov in meritev radioaktivnosti se izvaja radiološka zaščita na območju Občine Metlika.

Dekontaminacija javnih površin in objektov je naloga občinskih sil za ZRP (PGD Metlika, PGD Suhor, PGD Lokvica, PGD Božakovo, PGD Dobravice, PGD Dragomlja vas, PGD Drašiči, PGD Grabrovec, PGD Gradac, PGD Krasinec, PGD Križevska vas, PGD Otok, PGD Podzemelj, PGD Primostek, PGD, PGD Rosalnice, PGD Slamna vas, PGD Radovica). Po potrebi regijski oddelek za RKB izvidovanje opravlja detekcijo in dozimetrijo, označevanje kontaminiranega območja in jemanje vzorcev. Izvajanje

zaščitno-reševalnih ukrepov je v pristojnosti občine. V kolikor Občina Metlika s svojimi silami in sredstvi ne more izvesti zaščitnih ukrepov zaprosi za pomoč sosednje občine, dolensko regijo oz. državo.

Sprejemna in dekontaminacijska točka za evakuirane prebivalce v dolenski regiji je AC počivališče Starine, ki leži blizu kraja Otočec v Mestni občini Novo mesto (45.84188066823309, 15.21648687772304).

P – 11 Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
--

Zaklanjanje

Zaklanjanje je zadrževanje ljudi in živali v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo. Zaklanjanje traja do 24 ur. Prebivalci se zaklonijo v notranje prostore stavb, zaklonišč ali zaklonilnike, pri čemer je potrebno upoštevati, da določena vrsta zaklanjanja omogoča različno raven zaščite pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Na območju Občine Metlika bi se ta ukrep izvajal le v skrajnih primerih, ko bi meritve hitrosti doz v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

V Občini Metlika se zaklonišče nahaja v tovarni Beti tekstilna industrija d.o.o., Tovarniška cesta 2, Metlika.

Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

Zaužitje tablet kalijevega jodida

Zaužitje tablet kalijevega jodida oziroma jodna profilaksa je zaužitje stabilnega joda pred nastankom jedrske ali radiološke nesreče ali tik ob njenem nastanku z namenom zaščititi ščitnico pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnega joda. Za vse prebivalce RS izven 10 km pasu se tablete kalijevega jodida hranijo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih organizacijah in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse.

Za primer jedrske nesreče v NEK se za vse prebivalce Občine Metlika tablete kalijevega jodida hranijo v Splošni bolnišnici Novo mesto. Tudi ta ukrep bi se izvajal le v primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da je potrebno izvesti ukrep.

V primeru potrebe po uporabi tablet kalijevega jodida Občina Metlika obvesti svoje prebivalce na krajevno običajen način (preko svoje spletne strani, razglasov na oglasih deskah in objav v medijih) o nujnosti izvajanja ukrepa in o lokacijah, kjer lahko prebivalci dobijo tablete kalijevega jodida.

Tablete kalijevega jodida občine lahko delijo na naslednje načine:

- po vzoru izvedbe volitev (uporabijo se volišča, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na pristojnem volišču),
- preko PGD (občine razdelijo tablete zakonitim zastopnikom PGD, obvestijo prebivalce, da dvignejo tablete na sedežu pristojnega PGD),
- preko sedežev krajevnih skupnosti.

Občina Metlika bo tablete delila preko PGD-jev. Način prevzema in delitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči Dodatek D-206.

D-206 Občinski načrt prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči
--

Prehrambni zaščitni ukrepi

S prehrabnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja zaradi vnosa kontaminiranih živil in pitne vode v telo. Prehrambni intervencijski ukrepi trajajo od nekaj dni do nekaj tednov za kratkožive izotope, za dolgožive izotope pa tudi več desetletij.

Prehrambni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov,
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Prehrambne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci, z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20 mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve pri vključenih v ZRP (reševalci, drugo osebje) ne smejo preseči doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja (izpostavljene delavce), razen v naslednjih primerih:

Preseganje doznih omejitev

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
<ul style="list-style-type: none"> reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi 	500
<ul style="list-style-type: none"> preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja 	100
<ul style="list-style-type: none"> krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju 	50
<ul style="list-style-type: none"> daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom 	20

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bi bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji (Občina Metlika) in pristojni poveljniki enot in služb CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS. Ministrstvo za zdravje (MZ) zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

P - 254 Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev

Evakuacija

Evakuacija je organiziran umik ljudi z ogroženega območja. Na območjih, kjer je evakuacija odredjena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je to določeno v Regijskem načrtu zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči v Posavju. Evakuirane osebe so z načrtom posavske regije in njenih občin seznanjene z evakuacijskimi potmi, občino začasne nastanitve in z lokacijo nadzorno-sprejemne točke v dolenski regiji.

Za izvedbo evakuacije in sprejema prebivalcev iz OPU v Občino Metlika se predhodno aktivira dodatek - **Načrt sprejema in nastanitve ogroženih oseb iz posavske regije.**

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev obsega nudenje zatočišč in nujne oskrbe (zdravstvene, oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi, z električno energijo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok ter tudi zagotavljanje nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture) prebivalcem, ki so se zaradi ogroženosti območja, kjer prebivajo, umaknili iz svojih prebivališč.

Evakuirani prebivalci prejmejo navodila glede začasne nastanitve in oskrbe na evakuacijskih sprejemališčih.

Stroške nastanitve, nujne oskrbe in izobraževanja krije država.

Pri izvedbi ukrepa sodelujejo enote CZ in druge sile ZRP, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, hrano, elektriko, komunalne storitve, zdravstva in izobraževanja, socialne službe in nevladne organizacije.

Sprejem evakuiranih prebivalcev iz Posavja je podrobno urejen s posebnim dodatkom k temu načrtu - Načrt sprejema in nastanitve ogroženih oseb iz Posavja.

P - 22 Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano.

P - 20 Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
--

1.7. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- razdelitev prebivalcem vnaprej pripravljenih informacij o:
 - učinkih in nevarnostih sevanja,
 - poteku ZRP ob nesreči (obvestilo o nesreči, izvajanje zaščitnih ukrepov, evakuacijske poti itn.),
 - uporabi sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI, kjer je relevantno),
 - nujnosti zadrževanja v zaprtih prostorih in osebni dekontaminaciji,
 - uživanju varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
 - zaščiti domačih živali,
 - načinu obveščanja med nesrečo;
- po razglasitvi nevarnosti v NEK:
 - izvajanje zgoraj navedenih ukrepov skladno z navodili pristojnih organov na določenem območju.

Za primer jedrske nesreče v NEK se za vse prebivalce Občine Metlika hranijo tablete kalijevega jodida v Splošni bolnišnici Novo mesto in se razdelijo glede na potrebo izvajanja jodne profilakse.

Občina Metlika izdelava načrt prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči, kjer določi pooblaščen osebe za prevzem tablet kalijevega jodida v Splošni bolnišnici Novo mesto (o tem občine pisno obvestijo Splošno bolnišnico Novo mesto) in opredeli način delitve tablet.

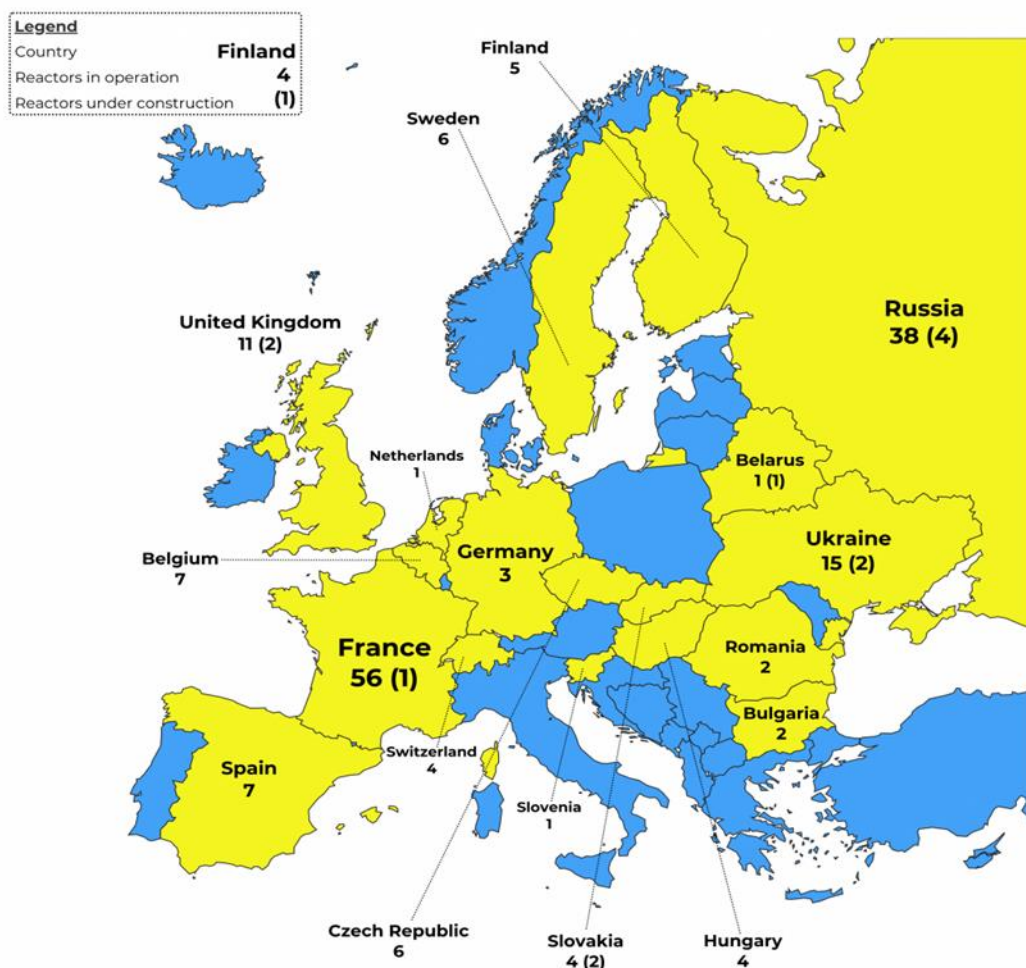
2. JEDRSKA NESREČA V TUJINI

Načrt je izdelan za: jedrsko nesrečo v tujini s precejšnjimi izpusti radioaktivnih snovi, ki bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah prizadele Občino Metlika.

Značilnosti jedrske nesreče v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini bi se sprostile radioaktivne snovi v plinskem stanju in mikronski delci v trdem stanju, ki bi se usedali kot depozit. Plini bi se pomešali v atmosfero do razpada v neradioaktivne snovi.

Slovenijo in s tem tudi Občino Metlika bi lahko prizadele nesreče v jedrskih elektrarnah v oddaljenosti vse do 1000 kilometrov in tudi na večji oddaljenosti (npr. Ukrajina). Resne nesreče v objektih na tej oddaljenosti v Sloveniji ne bi povzročile smrtnih žrtev, prav tako ne bi bila potrebna evakuacija, vendar pa bi lahko prišlo do preseganja dozne omejitve za prebivalce v prvih mesecih po nesreči. Ob jedrski nesreči v tujini ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org).

2.1. OBSEG NAČTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za jedrsko nesrečo v tujini se izdelajo načrti na:

- državni ravni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrti).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja, in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Občinski načrt je usklajen z regijskim načrtom; predvidene naloge in ukrepi pa podrobneje razdelani.

Občina Metlika izdela delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini.

2.2. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- oddaljenosti kraja nesreče,
- resnosti nesreče oziroma količine izpustov,
- vremenskih razmer in napovedi širjenja radioaktivnega oblaka,
- rezultatov izrednega monitoringa radioaktivnosti.

Po prejemu preverjene informacije o jedrski nesreči v tujini se po ugotovitvi, da ima nesreča lahko vpliv oziroma posledice za Občino Metlika (širjenje radioaktivnega oblaka), vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti in se začne uporabljati ta načrt.

Na podlagi modelov širjenja oblaka in v poznejši fazi rezultatov meritev radioaktivnosti (monitoringa) potekajo zaščitni ukrepi za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče. Načrt se preneha izvajati, ko se ne pričakuje več izpusti in je stopnja radioaktivnosti pod referenčnimi vrednostmi.

Uporaba načrta

Občinski načrt se uporablja ob razglašeni splošni nevarnosti, do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Odločitev o aktiviranju občinskega načrta zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v tujini, sprejme poveljnik CZ Občine Metlika s sklepom.

D - 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči

2.3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Opazovanje in obveščanje

ReCO Novo mesto po prejemu obvestila od CORS o jedrski nesreči v tujini, obvesti župana Občine Metlika in poveljnika CZ Občine Metlika. V primeru nedosegljivosti župana in poveljnika CZ se obvešča podžupana ali direktorja in namestnika poveljnika CZ. Praviloma se obveščanje konča, ko operativec obvesti prvega s seznama. Obveščena oseba nato obvešča ustrezne organe v občini. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

Po nalogu župana je direktor občinske uprave odgovoren, da obvesti ostale odgovorne delavce v občinski upravi, ki so odgovorni za delo posameznih služb.

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost se obvešča o jedrski nesreči v tujini, ki bi lahko imela vpliv na območje Občine Metlika.

Javnost mora biti o jedrski nesreči v tujini obveščena pravočasno in objektivno.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna poveljnik CZ Občine Metlika oziroma štab CZ Občine Metlika.

Občina Metlika za dodatne informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije.

Občina Metlika skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika in v sodelovanju z URSZR Novo mesto ter štabom CZ za Dolenjsko:

- organizira in vodi tiskovno središče,
- organizira in vodi novinarske konference,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva in da so jim dostopni informacijski viri,
- spremlja poročanje medijev.

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe s pooblastili za posredovanje obvestil, oziroma se objavljajo samo informacije o možnem sumu na vzrok nesreče.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Odeon,
- TV Vaš kanal,
- Radio Sraka,
- Radio 1,
- Radio Aktual,
- spletna stran Občine Metlika,
- ostali mediji.

P - 18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

P- 64 Telefonska številka, na kateri lahko občani dobijo informacije o nesreči
--

P-1 Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite

P-2 Podatki o odgovornih osebah v občini
--

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob jedrski nesreči v sosednji ali bližnji državi bi se izvajali tudi nekateri zaščitni ukrepi, o katerih bi se obveščalo prebivalstvo.

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Informacije ob jedrski nesreči bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine. Za obveščanje prebivalcev na prizadetem območju skrbi Občina Metlika na podlagi obvestil štaba CZ za dolensko regijo. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo ZRP (župan in poveljnik CZ Občine Metlika) vzpostavijo čim bolj neposreden stik in redno komuniciranje s prebivalci, da bi dosegli ustrezno zaupanje in odzivanje na njihove odločitve.

Pripravo obvestil iz občinske pristojnosti organizira in usklajuje Občina Metlika skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika ter v ta namen:

- pripravlja skupna sporočila za javnost;
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva ter da so jim dostopni informacijski viri;
- organizira in vodi novinarske konference;
- spremlja sporočanje medijev.

Informacije za prebivalstvo vsebujejo predvsem naslednje podatke o:

- kraju nesreče,
- značilnostih nesreče,
- možnih vplivih na Slovenijo,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (prehrana, potovanja itn.),
- informacije za slovenske državljane v prizadeti državi..

P - 18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
--

2.4. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka

Ob prehodu radioaktivnega oblaka se na podlagi rezultatov izrednega monitoringa in predlogov strokovnih organov izvajajo naslednji zaščitni ukrepi:

- radiološka zaščita:
 - prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
 - zaužitje tablet KI,

- uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
- dekontaminacija,
- zaščita živali;
- zaklanjanje.

Predloge poda URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

Ob jedrski nesreči v tujini se na državni meji oziroma zunanji meji EU ob povečanem nadzoru radioaktivnosti živil in predmetov za splošno rabo izvaja dekontaminacija ljudi in vozil, ki prihajajo s prizadetega območja.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Preseganje doznih omejitev:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
<ul style="list-style-type: none"> • reševanje življenj, • preprečevanje taljenja reaktorske sredice, • preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi 	500
<ul style="list-style-type: none"> • preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, • preprečevanje velike škode, • popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja 	100
<ul style="list-style-type: none"> • krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, • izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, • vzorčevanje v okolju 	50
<ul style="list-style-type: none"> • daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, • rutinsko delo ob intervencijah, • dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom 	20

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,

- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki enot in služb CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

P - 254 Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev

2.5. MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini se končajo:

- ko ni več pričakovati večjih izpustov in širjenja oblaka nad Slovenijo,
- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe,
- ko so vrednosti operativne intervencijske ravni (OIR) na območju Občine Metlika pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. Nato poveljnik CZ za Dolenjsko izda sklep o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP. In prav tako poveljnik CZ Občine Metlika izda sklep o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.

D - 20 Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
--

3. RADIOLOŠKA NESREČA

Načrt je pripravljen za:

- radiološko nesrečo ob nekontrolirani vrnitvi satelita z radioaktivnimi snovmi.

Značilnosti nesreče

Na satelitu je lahko:

- vir visoke alfa aktivnosti (izotopi plutonija) ali
- reaktorski vir.

V prvem primeru gre za možno kontaminacijo z zelo toksičnim sevalcem alfa. V drugem primeru pomeni padec satelita kontaminacijo s fisijskimi produkti, vendar se ta kontaminacija razlikuje od tiste, ki je posledica jedrske eksplozije. Radioaktivnost je vezana predvsem na delce z visokimi specifičnimi aktivnostmi in ne vsebuje jodovih in cezijevih izotopov. Ljudi ogroža predvsem inhalacija radioaktivnih delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze, in ne zunanje sevanje. Območja kontaminacije so trakaste oblike, široka nekaj 10 kilometrov in dolga nekaj 100 kilometrov (npr. padec sovjetskega satelita Kosmos na kanadsko ozemlje). Zaradi neposredne kontaminacije z radioaktivnimi delci so ogroženi nekateri prehrabni pridelki (sveža zelenjava, sadje), mleko, meso in gomoljasti plodovi pa niso kontaminirani. Ocenjene doze zaradi sevanja gama s tal so znotraj mejnih vrednosti za prebivalstvo. Sateliti lahko nosijo na krovu tudi manjše količine radioaktivnih snovi v instrumentih in napravah (npr. ^{63}Ni , ^{137}Cs , ^3H , ^{85}Kr), ki bi ob nesreči povzročili le neznatno (dodatno) kontaminacijo oziroma obsevanje.

Ob radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

3.1. OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za radiološko nesrečo se pripravijo načrti na:

- temeljni načrt,
- ravni regij (regijski načrt),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrt).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni. Občina Metlika izdelava delni načrt zaščite in reševanja ob radiološki nesreči, kjer se predvidene naloge in postopki podrobno razdelajo.

3.2. ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- velikosti in naseljenosti prizadetega območja.

Po prejemu informacije o vrnitvi oziroma padcu satelita (tudi) na območje Občine Metlika, se vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti.

Preventivno se zaščitni ukrepi (zaklanjanje, radiološka zaščita) izvajajo na vseh območjih, kjer je verjetno, da so deli satelita. Po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti se zaščitni ukrepi odrejajo na podlagi meritev in priporočil strokovnih služb. Na nekaterih območjih bi bila lahko nujna tudi evakuacija, vendar ne bi bila obsežna.

Načrt zaščite in reševanja ob radiološki nesreči se uporablja ob padcu satelita z radioaktivnimi snovmi v Občini Metlika do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje. Odločitev o aktiviranju občinskega delnega načrta zaščite in reševanja ob radiološki nesreči, sprejme poveljnik CZ Občine Metlika s sklepom.

D - 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči

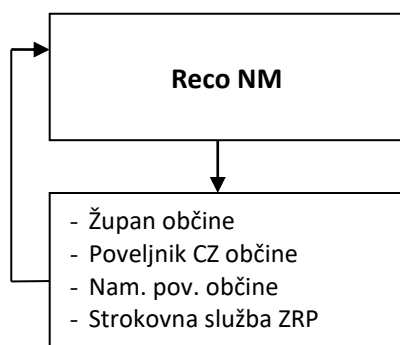
3.3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o padcu satelita

Obvestilo o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita lahko posreduje lastnik ali država, ki ima možnost spremljanja satelitov. ReCO Novo mesto o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita obvesti župana Občine Metlika in poveljnika CZ Občine Metlika. V primeru nedosegljivosti župana in poveljnika CZ se obvešča podžupana ali direktorja in namestnika poveljnika CZ. Praviloma se obveščanje konča, ko operativec obvesti prvega s seznama. Obveščena oseba nato obvešča ustrezne organe v občini. Obveščanje poteka po razpoložljivih sredstvih zvez (GSM, radijska zveza, pozivniki, telefon).

Po nalogu župana je direktor občinske uprave odgovoren, da obvesti ostale odgovorne delavce v občinski upravi, ki so odgovorni za delo posameznih služb. Poveljnik CZ oziroma štab CZ Občine Metlika zbira podatke o izvajanju ukrepov, razmerah in posledicah v občini tudi prek Policijske postaje Metlika, JGS in drugih virov ter jih posreduje ReCO. Za komuniciranje z ReCO je odgovoren, po odločitvi župana, poveljnik CZ Občine Metlika.

Shema obveščanja v Občini Metlika

P-1 Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite

P-2 Podatki o odgovornih osebah v občini

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost mora biti o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita obveščena pravočasno in objektivno.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti sta odgovorna poveljnik CZ Občine Metlika oziroma štab CZ Občine Metlika. Občina Metlika za dodatne

informacije občanov objavi telefonsko številko informacijske pisarne, kjer bodo lahko občani dobili vse dodatne informacije.

Občine Metlika skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika in v sodelovanju z URSZR Novo mesto ter štabom CZ za Dolenjsko:

- organizira in vodi tiskovno središče,
- organizira in vodi novinarske konference,
- pripravlja skupna sporočila za javnost,
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva in da so jim dostopni informacijski viri,
- spremlja poročanje medijev.

Obvestila za javnost morajo vsebovati podatke, ki so strogo namenski glede na vidik nesreče. Podatki in informacije ne smejo biti vzrok za vznemirjanje občanov in povzročanje panike pri prebivalstvu. Obvestila o vzrokih nesreče in povzročiteljih lahko posredujejo samo osebe s pooblastili za posredovanje obvestil, oziroma se objavljajo samo informacije o možnem sumu na vzrok nesreče.

Sporočilo za javnost vsebujejo naslednje informacije o:

- kraju oziroma območju, ki ga je prizadela nesreča,
- značilnostih nesreče,
- osebnih in vzajemnih zaščit,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (potovanja na prizadeto območje itn.).

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države:

- Televizija Slovenija – vsi programi,
- Radio Slovenija – vsi programi,
- Slovenska tiskovna agencija (STA),
- Radio Odeon,
- TV Vaš kanal,
- Radio Sraka,
- Radio 1,
- Radio Aktual,
- spletna stran Občine Metlika,
- ostali mediji.

P - 18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob padcu satelita bi se izvajali tudi nekateri zaščitni ukrepi, o katerih bi se obveščalo prebivalstvo.

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti. Informacije ob jedrski nesreči bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine.

Za obveščanje prebivalcev na prizadetem območju skrbi Občina Metlika na podlagi obvestil štaba CZ za dolensko regijo. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo ZRP (župan in poveljnik CZ Občine Metlika) vzpostavijo čim bolj neposreden stik in redno komuniciranje s prebivalci, da bi dosegli ustrezno zaupanje in odzivanje na njihove odločitve.

Pripravo obvestil iz občinske pristojnosti organizira in usklajuje Občina Metlika in član štaba CZ za stike z javnostmi, skupaj s poveljnikom CZ Občine Metlika ter v ta namen:

- pripravlja skupna sporočila za javnost;
- navezuje stike z redakcijami medijev in novinarji ter skrbi, da imajo na razpolago informativna in druga gradiva ter da so jim dostopni informacijski viri;
- organizira in vodi novinarske konference;
- spremlja sporočanje medijev.

Informacije za prebivalstvo vsebujejo predvsem naslednje podatke o:

- nesreči in trenutnem stanju,
- možnem razvoju in posledicah nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- tem, kakšno pomoč lahko pričakujejo,
- tem, kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- grafičnem prikazu in navedbi območij zaščitnih ukrepov,
- tem, kje dobijo dodatne in nadaljnje informacije.

P - 18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

3.4. IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Po vzpostavitvi izrednega monitoringa in pridobitvi podatkov ter predlogov strokovnih organov se glede na razmere na območju v bližini mesta padca izvajajo naslednji zaščitni ukrepi:

- radiološka zaščita:
 - prenehanje uporabe kontaminiranih oz. lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
 - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
 - dekontaminacija, - zaščita živali,
 - nadzor in zapora območja;
- evakuacija;
- sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

Predloge pripravi URSJV; na njihovi osnovi pa zaščitne ukrepe odredi poveljnik CZ RS; izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju padca satelita.

Prehrambni zaščitni ukrepi

Prehrambne zaščitne ukrepe izvajajo prebivalci (tudi kot imetniki živali) v okviru osebne in vzajemne zaščite, pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, zdravstva in izobraževanja, nosilci živilskih dejavnosti ter nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Prehrambni zaščitni ukrepi so:

- prepoved uporabe kontaminirane hrane in krme,
- prepoved uporabe (pitne) vode in prepoved ali omejitev uživanja določenih živil, predvsem poljščin, sadja in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov,
- zaščita živali in krme (zadrževanje živali v hlevih, prepoved paše in krmljenja živali s svežo krmo),
- omejitev nabiranja in uporabe poljskih pridelkov in gozdnih sadežev,
- omejitev paše,
- omejitev oziroma prepoved uporabe mesa uplenjene divjadi,
- zaščita virov pitne vode in
- zagotavljanje nadomestne neoporečne hrane, vode in krme.

Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Za zaščito pred vdihavanjem kontaminiranih prasnih delcev v zraku uporabljamo različno respiratorno zaščito. Za zaščito pred kontaminacijo kože in oblačil uporabljamo gumijaste rokavice in ogrinjala.

Dekontaminacija

Dekontaminacija se izvaja pri operativnih gasilcih (PGD Metlika, PGD Suhor, PGD Lokvica, PGD Božakovo, PGD Dobravice, PGD Dragomlja vas, PGD Drašiči, PGD Grabrovec, PGD Gradac, PGD Krasinec, PGD Križevska vas, PGD Otok, PGD Podzemelj, PGD Primostek, PGD, PGD Rosalnice, PGD Slamna vas, PGD Radovica), policiji (Polijska postaja Metlika), pripadniki ekipe nujne medicinske pomoči (ZD Metlika) in drugih, ki so prisotni na intervenciji ob radiološki nesreči.

P – 11 Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
--

Zaščita živali

Prva veterinarska pomoč ob radiološki nesreči obsega:

- izvajanje ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ali Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR),
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali množičnem pojavu živalskih bolezni,
- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

Naloge prve veterinarske pomoči izvajajo delavci UVHVVR, OU Novo mesto, Nacionalnega veterinarskega inštituta in veterinarji oziroma veterinarske organizacije s koncesijo (Belokranjska veterinarska služba Črnomelj d.o.o.).

Za poškodovane oziroma obolele prostoživeče živali poskrbi občina tako, da se poveže z Lovsko družino Metlika, ki v svojem revirju (na območju Občine Metlika) pregleda prostoživeče živali, ugotovi njihovo stanje, po potrebi izvede odstrel obolelih živali in izvede ukrepe za izboljšanje zdravstvenega stanja prostoživečih živali. Prvo veterinarsko pomoč nudijo veterinarske ambulante.

Mrtve živali (kadavre) se v dogovoru s pristojno veterinarsko upravo vozi v ustrezno opremljene sežigalnice oziroma se odstranitev kadavrov izvaja po navodilih dežurnega inšpektorja UVHVVR.

Na območju Občine Metlika se naloge prve veterinarske pomoči izvajajo po navodilih UVHVVR, Območnega urada Novo mesto.

P-29 Pregled veterinarskih organizacij
--

P-55 Pregled lovskih in ribiških organizacij
--

Nadzor in zapora območja

Območja, kjer se izvajajo zaščitni ukrepi, nadzira policija, ki kontrolira tudi dostope in izhode ljudi s teh območij na nadzornih točkah. Na ta način se onemogoči dostop ljudem oziroma živalim ter tako prepreči obsevanost in širjenje morebitne kontaminacije. Ukrep izvaja policija oz. gasilci (prvenstveno tisti, ki prvi prispe na kraj dogodka).

P – 07 Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR

Evakuacija

Evakuacija je umik ljudi z ogroženega območja. Na območjih, kjer je evakuacija odrejena, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določil župan občine oz. pristojni poveljnik CZ na predlog vodje intervencije. Evakuacijo izvajamo le v primeru radiološke nesreče, ko pride do izpusta radioaktivnih snovi v zrak oz. na podlagi meritev na terenu, če gre za kontaminacijo tal. (npr. izlitje radioaktivne tekočine).

Evakuacijo lahko odredi župan Občine Metlika oziroma poveljnik CZ Občine Metlika. Izvaja jo štab CZ Občine Metlika s pomočjo enot CZ, GE ter pripadnikov ZRP, pripadnikov Policijske postaje Metlika in po potrebi pripadnikov SV. Obvestila o izvajanju evakuacije bodo posredovana preko sredstev javnega obveščanja. V obvestilih bodo navedena naselja, katerih prebivalci se bodo morali evakuirati, našteje bodo evakuacijske poti, po katerih se bo izvajala evakuacija in evakuacijska sprejemališča, kjer bo zagotovljen sprejem evakuiranih prebivalcev.

Evakuacija se bo izvajala z lastnimi prevoznimi sredstvi, za prebivalce, ki nimajo lastnih prevoznih sredstev bo prevoz organizirala občina, ki bo poskrbela tudi za osebe, ki potrebujejo pomoč ob evakuaciji.

Za otroke, ki bodo ob razglasitvi evakuacije v šolah in vrtcih, ter za osebe, ki bodo v domovih za starejše bodo poskrbeli zaposleni v ustanovah in jih bodo evakuirali v kraje, kamor se bodo evakuirali

prebivalci iz kraja, kjer je sedež ustanove. Zbiranje podatkov o občanih, ki so ostali brez bivališča ter urejanje sprejemanja in začasnega bivališča izvajajo občinski poveljnik CZ, štab CZ občine in enote ZRP, policija in druge pristojne javne službe in ustanove s področja oskrbe z vodo, hrano, elektriko, komunalne storitve, zdravstva in izobraževanja, socialne službe in nevladne organizacije.

Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce v Občini Metlika (kapacitete za cca 480 oseb) :

- telovadnica OŠ Metlika,
- telovadnica OŠ Suhor,
- telovadnica OŠ Podzemelj,
- gasilski dom Metlika.

Za začasna prebivališča se lahko uporabijo tudi kontejnerji in šotori.

Prehrano za evakuirane prebivalce zagotavljajo (cca 392 obrokov) :

- Osnovna šola Podzemelj,
- Izletniška kmetija Matkovič,
- Izletniška kmetija Šuklje,
- Izletniška kmetija Črnič,
- Izletniška kmetija Bajuk,
- Turistična kmetija Jakljevič,
- Gostilna Peter Badovinac.

Zdravstvena oskrba se izvaja v Zdravstvenem domu Metlika.

Humanitarne organizacije (RKS, Območno združenje Rdečega križa Metlika), društva ter občani v okviru sosedске pomoči zagotavljajo oskrbo z obleko in drugimi življenjskimi potrebščinami.

Začasno nastanitev odreja poveljnik CZ Občine Metlika. Za izvedbo poskrbi in usklajuje štab CZ občine ob pomoči enot in sil ZRP, humanitarnih organizacij in občanov v okviru sosedске pomoči. Slednji nudijo pomoč tudi pri morebitni evakuaciji živali.

Župan lahko izjemoma odredi, da morajo lastniki ali uporabniki stanovanjskih hiš začasno sprejeti v stanovanje evakuirane ter ogrožene osebe, če njihove nastanitve ni mogoče zagotoviti na drug način.

Če je le mogoče, moramo urediti nastanitvene zmogljivosti za ljudi na prizadetem območju, čim bližje njihovim domovom. V kolikor vseh ni mogoče namestiti na lokacije v Občini Metlika, se del prebivalcev evakuira v sosednje neprizadete občine ali regije.

Podjetja, ki skrbijo za ceste, poskrbijo za zapore državnih cest med izvajanjem evakuacije, medtem ko zapore občinskih cest izvede občina.

Prav tako moramo poskrbeti za nastanitvene zmogljivosti (hleve) za živino, čim bližje lastnikovim domovom. Ukrep se razglasi preko sredstev javnega obveščanja.

P - 20 Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
--

P - 04 Podatki o organih, službah in enotah CZ
--

P - 22 Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
--

P - 24 Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju

Sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev

Nastanitev in oskrba ogroženih ter prizadetih prebivalcev se izvaja po presoji radiološke nesreče (v primerih, ko prebivalci zaradi ogroženosti življenja morajo zapustiti domove) obsega:

- urejanje začasnih prebivališč,
- nastanitev prebivalcev in
- oskrbo z najnужnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Za nastanitev evakuiranih prebivalcev z ogroženih območij poskrbi Občina Metlika. Na evakuacijskih sprejemališčih evakuirani prebivalci prejmejo navodila glede začasne nastanitve in oskrbe. Oskrba ogroženih prebivalcev na kraju nesreče se izvaja v primerih, ko prebivalci zaradi ogroženosti življenja morajo zapustiti domove. Zberejo se na predvidenih varnih mestih (sprejemališčih) v bližini stalnih bivališč. O poteku sprejema in oskrbe ogroženega prebivalstva poroča poveljnik CZ Občine Metlika, poveljniku CZ za dolensko regijo.

Občina Metlika zagotovi zatočišče in nujno oskrbo občanom, ki so zaradi naravne ali druge nesreče ostali brez doma ter sredstev za preživljanje, in ki se zaradi ogroženosti zadržujejo zunaj svojega prebivališča.

Organi občinske uprave opravljajo naloge glede nastanitve in oskrbe glede na svoje delovno področje oziroma svoje pristojnosti:

- oskrbo s pitno vodo zagotavlja JP Komunala Metlika d.o.o.,
- zdravstveno oskrbo ter nujno medicinsko pomoč zagotavlja Zdravstveni dom Metlika,
- psihološko pomoč - Center za socialno delo Dolenska in Bela Krajina - enota Novo mesto,
- izobraževanje šoloobveznih otrok zagotavljajo osnovne šole - OŠ Metlika, OŠ Suhor, OŠ Podzemelj,
- oskrbo s hrano zagotavlja Osnovna šola Podzemelj, Izletniška kmetija Matkovič, Izletniška kmetija Šuklje, Izletniška kmetija Črnič, Izletniška kmetija Bajuk, Turistična kmetija Jakljevič, Gostilna Peter Badovinac,
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči (oblačila in ostala oprema) - RKS, Območno združenje Rdečega križa Metlika.

Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev se prične izvajati takoj, ko je razglašen ukrep evakuacija.

P-3 Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč

P-21 Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč

P-22 Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano

P-23 Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih

P-27 Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj

P-28 Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic

P-29 Pregled veterinarskih organizacij

P-26 Pregled centrov za socialno delo

P-25 Pregled človekoljubnih organizacij

D - 6 Navodilo za izvajanje psihološke pomoči

D - 7 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznantitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza)
- pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja (izpostavljeni delavci), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
<ul style="list-style-type: none"> • reševanje življenj, • preprečevanje taljenja reaktorske sredice, • preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi 	500
<ul style="list-style-type: none"> • preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, • preprečevanje velike škode, • popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja 	100
<ul style="list-style-type: none"> • krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, • izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, • vzorčevanje v okolju 	50
<ul style="list-style-type: none"> • daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, • rutinsko delo ob intervencijah, • dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom 	20

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri samo izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,

- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa pri ZRP, kjer bi bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20 mSv, ne smejo sodelovati ženske v rodni dobi, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ. Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

P - 254 Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev

3.5. MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči oziroma padcu satelita se končajo:

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe;
- ko so vrednosti splošnih meril pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. Nato poveljnik CZ za Dolenjsko izda sklep o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP. In prav tako poveljnik CZ Občine Metlika izda sklep o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.

D - 20 Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
--

4. RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

4.1. RAZLAGA POJMOV

DETERMINISTIČNI UČINKI je klinično ugotavljanje okvare obsevanega organa, tkiva ali organizma zaradi poškodovanja celic; za nastanek posameznega determinističnega učinka so določljive vrednosti doz, pri katerih se deterministični učinek pojavi, za te vrednosti doz pa velja, da je za doze, ki jih presegajo, determenistični učinek večji, če je vrednost doze večja.

DOZNA OBREMENITEV je vsota vseh doz, prejetih v določenem času, zaradi notranjega in zunanje obseva.

EVAKUACIJA je začasen umik ljudi ob izrednem dogodku z določenega območja, da se izognejo dozam, ki presegajo intervencijske nivoje.

EVAKUACIJSKO SPREJEMALIŠČE je mesto sprejema evakuiranih prebivalcev.

IZREDNI DOGODEK je dogodek, pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti z izvajanjem ukrepov za zaščito delavcev, posameznikov iz prebivalstva ali prebivalstva, bodisi delno ali v celoti, ali za varstvo pacientov, če gre za izredni dogodek pri radiološkem posegu.

DEKONTAMINACIJA je postopek, s katerim iz določenega prostora ali območja odstranimo kontaminante – škodljive snovi in tako preprečimo negativne vplive za okolje in zdravje ljudi.

MEJNE VREDNOSTI so predpisane doze, ki ne smejo biti presežene.

STOHAISTIČNI UČINKI so statistično ugotovljive okvare zaradi spremenjenih lastnosti obsevanih celic, ki se lahko razmnožujejo. Stohastični učinki, kot so nastanek malignih rakov ali dednih posledic v genih, niso odvisni od doze in zanje prag nastanka ne obstaja, vendar je njihov nastanek verjetnejši pri višji dozi.

IZOTOP atomi kemijskega elementa z enakim vrstnim številom in različnim masnim številom.

NESREČA je dogodek ali vrsta dogodkov, ki jih povzročijo nenadzorovane naravne ali druge sile in prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva.

OBMOČJE NAČRTOVANJA je skupno ime za območja v določeni oddaljenosti od lokacije nesreče, na katerih se predvidi izvajanje oziroma načrtuje izvajanje zaščitnih ukrepov.

OBSEVANOST je izraz, ki se uporablja v varstvu pred ionizirajočimi sevanji za izpostavljenost sevanju (predvsem ljudi) v določenem časovnem obdobju.

KONTAMINACIJA je onesnaženje predmetov, površin ali oseb z radioaktivnimi snovmi.

ZAKLANJANJE je zadrževanje ljudi v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa. Zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo.

SPLOŠNA NEVARNOST je tretja, najvišja stopnja nevarnosti, ki jo določa NEK.

ZAČETNA prva stopnja nevarnosti, ki jo določa NE Krško. Ta stopnja **nevarnosti** je v načrtu ukrepov ob izrednem dogodku NEK poimenovana začetna ogroženost.

OBJEKTNA NEVARNOST druga stopnja nevarnosti, ki jo določa NE Krško. Ta stopnja nevarnosti je v načrtu ukrepov ob izrednem dogodku v NEK.

USED usedanje radioaktivnih drobcev iz radioaktivnega oblaka zaradi gravitacije ali spiranja z dežjem na tla in na ostale prizemne površine.

4.2. RAZLAGA OKRAJŠAV

CORS	Center za obveščanje RS
CZ	Civilna zaščita
CSRAO	Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov
EU	Evropska unija
KO	Krajevni odbor
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NMP	Nujna medicinska pomoč
ODU	Območje načrtovanja dolgoročnih zaščitnih ukrepov
OPU	Območje izvajanja preventivnih zaščitnih ukrepov
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
RS	Republika Slovenija
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Zaščita radiološko-kemična in biološka zaščita
ŠCZO	Štab civilne zaščite občine
ŠT.	Številka
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
URSJV	Uprava RS za jedrsko varnost
UPB	Uradno prečiščeno besedilo
UR list	Uradni list
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZiR	Zaščita in reševanje

5. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV**5.1. SEZNAM PRILOG****5.1.1. SKUPNE PRILOGE**

P – 01	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih Štaba CZ
P – 02	Podatki o odgovornih osebah v občini
P – 03	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč
P – 04	Podatki o organih, službah in enotah CZ
P – 07	Pregled javnih in drugih služb, ki opravljajo dejavnosti pomembne za ZiR
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovala obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P – 20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P – 21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč
P – 22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano
P – 23	Pregled lokacij načrtovanih za potrebe zaščite in reševanja v občinskih prostorskih aktih
P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P – 29	Pregled veterinarskih organizacij
P – 55	Pregled lovskih in ribiških organizacij
P – 64	Telefonska številka, na kateri lahko občani dobijo informacije o nesreči

5.1.2. POSEBNE PRILOGE

P- 100	Evidenčni list o vzdrževanju in razdelitvi načrta zaščite in reševanja
P – 101	Ocena ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami Občine Metlika
P- 254	Obrazec o soglasju in seznanitvi s tveganjem pri preseganju doznih omejitev

5.2. SEZNAM DODATKOV**5.2.1. SKUPNI DODATKI**

D - 06	Navodila za izvajanje psihološke pomoči
D - 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D- 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP,

5.2.2. POSEBNI DODATKI

D - 1034 Načrt sprejema in nastanitve ogroženih oseb iz posavske regije
D - 206 Občinski načrt prevzema in razdelitve tablet kalijevega jodida ob jedrski ali radiološki nesreči